

Aikakauskirja Kasvatus
Abstraktit

Maunu, Antti. 2019. OPISKELIJALÄHTÖINEN JA OHJAAVA. HYVÄ AMMATILLINEN OPETTAJA OPISKELIJOIDEN NÄKÖKULMASTA. Kasvatus 50 (4), 269–283.

Tutkin artikkelissani 52:n eri puolilla Suomea ja eri aloilla opiskelevan ensimmäisen vuoden ammattiopiskelijan näkemyksiä siitä, millainen on hyvä ja huono opettaja. Opiskelijoista 37 on peruskoulusta tulleita alaikäisiä nuoria ja 15 aikuisia. Teoreettisena viitekehysenä käytän Charles Cooleyn peiliminän teoriaa, joka tarkastelee persoonan tai toimijuuden sosiaalisia kehitysprosesseja. Analyysini mukaan hyvä opettaja luo omalla vuorovaikutuksellaan kentän tai rakenteen, jossa opiskelijat rohkaistuvat ja motivoituvat opettelemaan ja harjoittelemaan ammatillisia valmiuksia sekä oman toimintansa ohjaamista. Huono opettaja toimii kaavamaisesti, tiukasti ja ankarasti, sivuuttaa opiskelijan omaehtoisen toiminnan eikä ohjaa prosessia, jonka varassa opiskelija toimii, oppii ja kasvaa. Annan tulosten pohjalta suosituksia ammatillisen koulutuksen reformille ja muulle kehittämistyölle.

Asiasanat: ammatillinen koulutus, opiskelijat, ohjaus, opettajuus, laadullinen tutkimus

Manninen, Eveliina – Tarnanen, Mirja. 2019. YLÄKOULUIKÄISTEN DISKURSSIEJA TURVAPAIKANHAKIJOISTA JA MONINAISTUVASTA KOULUYHTEISÖSTÄ. Kasvatus 50 (4), 284–296.

Tässä artikkelissa tarkastellaan, millaisia diskursseja perusopetuksen vuosiluokkien 7–9 oppilaat tuottavat turvapaikanhakijoista ja moninaistuvasta koulusta. Aineisto koostuu 25:n kahdeksaslukkalaisen oppilaan kirjoitelmista sekä teemahaastatteluista, jotka kerättiin myöhemmin kuudelta kirjoitelmalta osallistuneelta oppilaalta heidän ollessaan yhdeksännellä luokalla. Aineisto analysoitiin kriittisen diskurssianalyysin keinoin. Oppilaiden puhuvat heijastelevat koulu yhteisön sosiaalisia rakenteita, ja merkityksenannot sijoittuvat positiivista ja negatiivista suhtautumista ilmentävälle jatkumolle. Puhuvat ovat merkityksellisiä, koska ne heijastelevat laajemminkin koulu yhteisössä rakennettavaa sosiaalista yhteisöä sekä arvoja ja asenteita yhteiskunnassa. Tulokset osoittavat, että kaksisuuntaisen integraation, tasa-arvon ja tavoitteellisen monikulttuurisuuskasvatuksen edistäminen edellyttää koulun keskustelukulttuurin tietoista ja tavoitteellista kehittämistä.

Asiasanat: turvapaikanhakijat, toiseus, monikulttuurisuus, integraatio

Rättyä, Kaisu – Juuti, Tero. 2019. LOKIKIRJA OPPIMISEN ARVIOINTIMENETELMÄNÄ. Kasvatus 50 (4), 297–313.

Artikkelissa tarkastellaan lokikirja-arvioinnin kehittämistä opintojaksoille, joiden tavoitteena on ammatillisen professionaalisuuden kasvu. Tutkimuksen tavoitteena on kehittää oppimista tukeva lokikirjamalli ja selvittää, miten yksilölokikirja toimii yliopisto-opiskelijan ja opettajan näkökulmasta kestävän arvioinnin ja kehittävän arvioinnin viitekehysissä. Aineistona ovat opiskelijoiden lokikirjat (n = 32), palautekyselyt (n = 29), opintojakson ohjausdokumentit ja opettajan reflektiot. Kehitetty lokikirja koostuu nelisarakeisesta mallista, ohjeistuksesta ja arviointikriteereistä. Kestävän ja kehittävän arvioinnin periaatteet toteutuvat lokikirja-arvioinnissa. Aineisto kuvaa opiskelijoiden tulevaisuussuuntautuneisuutta, sitoutumista ja motivoitumista opiskeluun, oman osaamisen tunnistamista ja opiskelijan aktiivisuutta. Lokikirja-arviointi ohjaa henkilökohtaista kehittymistä ja ammatillisen kasvun pohdintaa. Arviointimenetelmä mahdollistaa myös toisten työn arvostuksen ja

kollegiaalisuuden merkityksen esille tuomisen. Opettajan kokemat lokikirja-arvioinnin hyödyt liittyivät opiskelijoiden motivoitumiseen ja oppimiseen sitoutumiseen, aktiiviseen työskentelytapaan sekä tietoon opiskelijoiden osaamisesta ja reflektiotaidoista. Opettajalle lokikirjat antoivat palautetta opintojakson harjoitusten, aktiviteettien ja kirjallisuusvalintojen toimivuudesta sekä opiskelijoiden oppimistapahtumiin käyttämästä ajasta. Lokikirja-aineistot kertovat myös opiskelijoiden valmiudesta arviointikäytäntöjen muuttumiseen.

Asiasanat: arviointi, arviointimenetelmät, lokikirjat, yliopistopedagogiikka

Rajala, Antti – Kontiola, Helena – Hilppö, Jaakko – Lipponen, Lasse. 2019. LOHDUTUSTILANTEET JA MYÖTÄTUNTOKULTTUURI ALLE KOLMIVUOTIAIDEN PÄIVÄKOTIRYHMÄSSÄ.

Kasvatus 50 (4), 314–326.

Tässä artikkelissa tarkastelemme lasten ja aikuisten lohdutustekoja päiväkodin sosiaalisissa tilanteissa sekä päiväkodin myötätuntokulttuuria. Myötätuntokulttuurilla viittaamme päiväkotiyhteisön yhteisölliseen kykyyn toimia myötätuntoisesti. Tutkimuksemme haastaa aikaisemman varhaiskasvatuksen alueella tehdyn myötätuntotutkimuksen teoreettisia lähtökohtia. Myötätuntoa on aiemmin tutkittu päiväkodeissa pääasiassa yksilöiden kykyä tai taipumuksena osoittaa myötätuntoa. Päiväkoti on kuitenkin sosiaalinen ympäristö yhteisöllisine toimintatapoineen ja normeineen, jotka osaltaan määrittävät, miten mielipahaa voi ilmaista sekä kuinka siihen suhtaudutaan. Toteutimme tutkimuksen kunnallisessa päiväkodissa alle kolmivuotiaiden ryhmässä. Keräsimme tutkimusaineiston havainnoimalla. Tarkastelimme päiväkodin myötätuntokulttuuria ja lasten mahdollisuuksia osoittaa myötätuntoa analysoimalla päiväkodin arjessa ilmeneviä lohdutustekoja. Tuloksemme osoittavat, ettei lohdutustekojakaan voi selittää vain tarkastelemalla yksilön ominaisuuksia. Lasten mahdollisuudet osoittaa myötätuntoa olivat sosiaalisesti määrittyneitä ja usein yhteistyön tulosta. Tulokset viittaavat myös siihen, että lohdutustilanteita ohjasivat toimintakulttuurin vakiintuneet käytännöt. Tulokset valottavat erityisesti aikuisten ja lasten välille muodostunutta työnjakoa, joka vaikutti mahdollisuuksiin toimia myötätuntoisesti. Tulosten pohjalta esitämme jatkotutkimusehdotuksia myötätuntokulttuurien tutkimiseen sekä pedagogisia suosituksia suotuisten edellytysten luomiseksi päiväkodin myötätuntokulttuureille.

Asiasanat: empatia, myötätunto, myötätuntokulttuuri, varhaiskasvatus

Puro, Jukka-Pekka – Louramo, Kaisa. 2019. ”ITSE ITSEÄNI VIDEOIDEN” – DIGITAALISTEN VIESTINTÄTAITOJEN OPETTAMINEN ITSENSÄ VIDEOINNIN JA VERTAISPALAUTTEIDEN AVULLA. Kasvatus 50 (4), 327–341.

Tässä artikkelissa tarkastellaan Turun yliopistossa lukukaudella 2016–2017 toteutettua digitaalisten viestintätaitojen kurssiopetusta. Tutkimuksen kohteena olevassa pilottiopetuksessa keskeisessä asemassa olivat opiskelijoiden omilla päätelaitteillaan laatimat videot sekä niihin liittyvät vertaispalautteet. Ensimmäinen tutkimuskysymys on, millaisia digitaalisia viestintätaitoja opiskelijat omien videopresentaatioidensa ja niistä käytävien vertaisarviointien pohjalta tulkitsevat oppineensa. Toisena tutkimuskysymyksenä kysytään, miten kurssi edesauttoi opiskelijoiden digitaalisen viestintäosaamisen kehittymistä. Kurssin pedagogista, sisällöllistä ja teknistä onnistumista arvioidaan verkkokyselyllä, johon vastasi 53 opiskelijaa 189 kurssiosallistujasta. Verkkokyselyssä keskitytään opiskelijan omiin oppimiskokemuksiin. Aineistoa analysoidaan ja tulkitaan ohjelmistoavusteisella lähiluvulla ja kehysanalyysillä. Tulosten mukaan kurssilla omaksutut digitaaliset viestintätaidot ovat joiltain osin samansuuntaisia kuin perinteisessä kasvokkaisessa ryhmäopetuksessa, mutta digitaalisten viestintätaitojen oppimista värittää kokonaisuudessaan vahva teknologiatietoisuus.

Asiasanat: digitaaliset viestintätaidot, verkko-oppiminen, vertaispalaute, videovälitteisyys,

viestintätaidot

Virtanen, Anne – Niilo-Rämä, Mikko – Pöysä-Tarhonen, Johanna – Häkkinen, Päivi.
2019. PITKITTÄISTUTKIMUS LUOKANOPETTAJAOPISKELIJOIDEN SUHTAUTUMISESTA
YHDESSÄ TYÖSKENTELYYN. Kasvatus 50 (4), 342–355.

Opetustyössä näkyy parhaillaan voimakas yhdessä työskentelyn korostuminen niin oppijoiden kuin opettajienkin toiminnassa. Aiemman tutkimuksen perusteella tiedetään, että yhdessä työskentelyn onnistumista edistää erityisesti yksilön myönteinen suhtautuminen siihen. Tässä tutkimuksessa tarkasteltiin luokanopettajaopiskelijoiden suhtautumista yhdessä työskentelyyn. Tutkimus perustui kyselylomakkeilla kerättyyn pitkittäisaineistoon, jossa vuonna 2014 aloittaneita kolmen eri yliopiston luokanopettajaopiskelijoita (N = 365, n = 164) seurattiin opintojen kahden ensimmäisen vuoden ajan. Tulosten mukaan luokanopettajaopiskelijoiden suhtautumista yhdessä työskentelyyn voitiin pitää kauttaaltaan hyvänä, mutta se muuttui jonkin verran negatiivisempaan suuntaan opintojen edetessä. Luokanopettajaopiskelijat eivät opintojen edetessä halunneet vastata yhdessä työskentelystä samalla tavoin kuin opintojen alussa. Myös heidän intonsa priorisoida yhteistyötä väheni opintojen edetessä. Näistä muutoksista huolimatta he kuitenkin pitivät yhdessä työskentelyä yksin tekemistä tehokkaampana. Tulokset viittaavat siihen, että opettajankoulutuksen ensimmäisinä vuosina tapahtuu jotakin sellaista, joka jossain määrin vähentää luokanopettajaopiskelijoiden innokkuutta työskennellä yhdessä muiden kanssa. Luokanopettajankoulutuksen opetuksen ja oppimisen käytänteitä olisikin tarkasteltava kriittisesti.

Asiasanat: yhdessä työskentely, luokanopettajakoulutus, luokanopettajaopiskelija, pitkittäistutkimus